

Udskriftsdato: 24. december 2025

KEN nr 9367 af 16/04/2019 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse 23-19 om arbejdsskade - ændret forklaring - bevisvurdering - ulykke - erhvervssygdom

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 19-4511

Ankestyrelsens principafgørelse 23-19 om arbejdsskade - ændret forklaring - bevisvurdering - ulykke - erhvervssygdom

Principafgørelsen fastslår

Når arbejdsskademyndighederne tager stilling til, om en ulykke eller en erhvervssygdom kan anerkendes som en arbejdsskade, tages der udgangspunkt i sikredes egne forklaringer. I sager om ulykker kan det vedrøre forklaringer om hændelsesforløbet, og i sager om erhvervssygdomme kan det vedrøre forklaringer om den arbejdsmæssige belastning. Det er sikrede, som har bevisbyrden for, at kriterierne for anerkendelse er opfyldt.

Sikredes oprindelige forklaring lægges som udgangspunkt til grund, fordi der er en formodning for, at tidsnære oplysninger indeholder den mest korrekte beskrivelse. Efterfølgende ændringer kan være et udtryk for sikredes eftertænkning eller erindringsforskydning.

Når sikrede efterfølgende ændrer sin forklaring, skal der foretages en vurdering af, om

- forklaringen er en uddybning eller en præcisering, der kan indeholdes i den oprindelige forklaring, eller
- om der er tale om en forklaring, der ikke kan indeholdes i den oprindelige forklaring.

Hvis en ændret forklaring ikke uddyber eller ikke kan indeholdes i den første forklaring, kan den ikke lægges til grund, medmindre den understøttes af vidner, arbejdsgiver eller andre relevante oplysninger.

Følgende forhold kan indgå i vurderingen af, om der er tale om en uddybende, præciserende eller en ændret forklaring, og om de nye oplysninger understøttes af sagens øvrige oplysninger:

- Er den oprindelige forklaring lang og udførlig
- Har sikrede oprindeligt haft mulighed for at svare detaljeret i den oprindelige beskrivelse
- Indeholder den nye forklaring alene præciseringer eller nuancer, der kan indeholdes i den oprindelige beskrivelse, udfylder den oplagte huller eller mangler ved den første forklaring, eller indeholder den væsentlige omstændigheder, som ikke tidligere er nævnt
- Afgives den nye forklaring i nær tidsmæssig tilknytning til den oprindelige forklaring eller langt senere, eksempelvis først i forbindelse med en klage
- Indeholder den ændrede forklaring nye eller ændrede faktiske oplysninger, som kan understøttes af forklaringer fra vidner, arbejdsgiver, kolleger eller andre

Hvis der er modsatrettede oplysninger om de faktiske forhold, foretager myndighederne en bevisafvejning ud fra disse forhold. Dette gælder generelt ved behandlingen af en arbejdsskadesag.

De konkrete sager

I sag nr. 1 vurderede Ankestyrelsen, at der skulle lægges afgørende vægt på sikredes oprindelige forklaringer i 2013 og 2016, om at han ikke havde haft psykiske gener i forbindelse med, at han havde været udsendt som soldat til Kroatien i 1993/1994, men først fra 2012. Disse oplysninger fremgik bl.a. af journal fra psykiatrien og en psykiatrisk speciallægeerklæring. Sikrede ændrede denne forklaring i forbindelse med undersøgelse ved speciallæge i 2018 (second opinion), hvor han oplyste, at de psykiske gener debuterede inden for to år efter hjemsendelsen i 1994. Der var hverken lægelige eller øvrige oplysninger, som støttede op om denne forklaring. Ankestyrelsen vurderede, at der var tale om en ændret forklaring om debut og sygdomsudvikling, som var i modstrid med de tidligere forklaringer og derfor ikke kunne indeholdes i de tidligere forklaringer ved undersøgelserne i 2013 og 2016.

I sag nr. 2 vurderede Ankestyrelsen, at der måtte lægges mest vægt på de oprindelige beskrivelser af hændelsesforløbet og fandt derfor ikke, at tilfældet kunne anerkendes som en arbejdsskade. Sikrede havde oprindeligt oplyst i et spørgeskema til forsikringsselskabet, at hun i forbindelse med løft af en barnevognsskabe sank sammen med et voldsomt smæld i ryggen. I forbindelse med Sikringsstyrelsens behandling af sagen, oplyste sikrede efterfølgende, at hun også var gledet. Der var ikke beskrevet et ulykkestilfælde i anmeldelsen, i spørgeskemabesvarelsen eller i klagen. Ankestyrelsen vurderede, at sikrede ændrede sin forklaring, da hun efterfølgende oplyste, at hun gled.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Årsagen er, at vi ønsker at udmelde hvilke elementer, der skal indgå i vurderingen af, om en senere forklaring er en ændret forklaring eller en uddybning eller præcisering af en oprindelig forklaring.

Principafgørelse U 3-88 er indarbejdet i nærværende principafgørelse (sag nr. 2).

Ankestyrelsen har behandlet 2 sager principielt. Det har vi gjort for at afklare hvilke elementer, der skal indgå i vurderingen af, hvilken forklaring der skal lægges til grund ved en afgørelse.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om arbejdsskadesikring (arbejdsskadeloven), senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017, som er ændret ved lov nr. 706 af 8. juni 2018.

- § 5, om arbejdets forhold
- § 7, om erhvervssygdomme

Praksis

Kasserede:

Følgende principafgørelser er kasserede og gælder ikke længere:

U 3-88 om ændret forklaring. Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse (sag nr. 2).

Sag nr. 1, j.nr. 19-4511

Den konkrete afgørelse

Du har via din advokat klaget over Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse om afslag på anerkendelse af posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) som erhvervssygdom og som omfattet af særloven for tidligere udsendte soldater og andre statsansatte med sent diagnosticeret PTSD (særloven). Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgjorde sagen den 25. oktober 2018.

Der er indhentet en second opinion-erklæring i din sag den 10. april 2018.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Vi kan ikke anerkende, at du har PTSD, som følge af arbejdsmæssige belastninger.

Du kan derfor ikke få erstatning eller andre ydelser efter arbejdsskadeloven.

- Vi kan ikke anerkende, at du har PTSD som er omfattet af særloven.

Du kan derfor heller ikke få erstatning eller godtgørelse efter denne lov.

Det betyder, at vi stadfæster Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse, da vi er kommet til samme resultat.

Begrundelsen for afgørelsen om, at din psykiske sygdom ikke er omfattet af arbejdsskadeloven

Vi vurderer, at der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem dine arbejdsmæssige belastninger under din udsendelse til Kroatien i perioden august 1993 til februar 1994 og udviklingen af din PTSD.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi er opmærksomme på, at en speciallæge i psykiatri i speciallægeerklæringen den 4. juli 2016 har stillet diagnosen personlighedsmæssig ændring efter katastrofeoplevelse.

Vi er desuden opmærksomme på at en speciallæge i psykiatri i second opinion-erklæringen den 10. april 2018 har stillet diagnoserne personlighedsmæssig ændring efter katastrofeoplevelse og PTSD. Det

fremgår af erklæringen, at du har haft psykiske symptomer siden hjemsendelsen i 1994 og at du i løbet af de efterfølgende 2 år udviklede symptomer relateret til PTSD, og at symptomerne accentuerede i 2013.

Du har oplyst, at du under din udsendelse blandt andet var udsat for en mineulykke ved Savafloden, hvor du skulle bevogte en immobil PMV efter den havde påkørt en pansermine. Du har været vidne til etniske udrensninger i området, græsarealer der var klassificeret som minefelter, beskydning langs en vej du løb over, samt at en beruset serbisk militssoldat stak sit gevær i maven på dig.

Forsvaret har bekræftet de arbejdsmæssige belastninger og oplyst at trusselsniveauet generelt var højt.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har tidligere behandlet din sag og afviste den 8. november 2017 at anerkende din psykiske sygdom med henvisning til, at du ikke havde udviklet fuld PTSD indenfor få år efter hjemkomsten. Vi har ikke tidligere behandlet din sag.

Vores vurdering i forhold til PTSD

Vi er opmærksomme på, at det fremgår af second opinion-erklæringen af 10. april 2018, at du har haft psykiske symptomer siden hjemsendelsen i 1994 og at du i løbet af de efterfølgende 2 år udviklede symptomer relateret til PTSD, og at symptomerne accentuerede i 2013.

Vi er ikke enige i, at du har udviklet PTSD som følge af dine arbejdsmæssige belastninger under udsendelsen til Kroatien, idet vi vurderer, at sagens øvrige oplysninger modsiger, at du har udviklet PTSD i tidsmæssig sammenhæng med din udsendelse.

Vi lægger i den forbindelse vægt på, at det i journalen fra Psykiatrien er noteret, at du ved samtale den 11. november 2013 mente, at du altid havde været psykisk rask. Det fremgår, at du havde klaret dig godt, med ledende stillinger og ikke på nogen måde havde været ustabil. Du medgiver under samtalen, at du nok var forandret, efter at du var udsendt til krigszonen, men at du ikke opfattede dig selv som syg.

Det fremgår, at du ikke oplevede nogen symptomer af nogen art efter du kom hjem fra Kroatien, og at det først var i forbindelse med din livskrise i 2012, hvor du havde problemer med arbejdet, dit firma og din kæreste, at du oplevede magtesløshed og afmagt. Da du søgte læge var du selvmordstruet og følte dig deprimeret.

Det fremgår videre af journalen, at du ved samtalen fremstod umiddelbart rask, måske i aktuel krise, med lette personlighedsforandringer, men ikke med nogen egentlig aktuel akut PTSD.

Vi lægger også vægt på, at du ved undersøgelsen den 4. juli 2016 oplyste, at du debuterede med psykiske symptomer i 2013, hvor du blev ramt af flashbacks, selvmordstanker, tristhed, håbløshed, angst, utryghed og svære søvnforstyrrelser.

Vi vurderer ligesom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at second opinion-erklæringen ikke udgør en uddybning af de tidligere forklaringer i din sag, men derimod er en ændring af den oprindelige forklaring om debut og sygdomsudviklingen.

Bevismæssigt har oplysninger afgivet tættest på belastningens ophør større troværdighed og dermed vægt, end oplysninger afgivet på et senere tidspunkt.

Vi vurderer derfor, at der ikke er dokumentation for at du har haft PTSD tidligere end 2013 og at der derfor ikke er tidsmæssig sammenhæng til de arbejdsmæssige belastninger du var udsat for ca. 19 år tidligere i 1993/1994.

Vi anerkender derfor ikke din PTSD efter fortegnelsen over erhvervssygdomme. Vi vurderer, at din psykiske sygdom heller ikke vil kunne anerkendes, hvis den forelægges for Erhvervssygdomsudvalget.

Om reglerne

Krav for at anerkende PTSD

Vi kan anerkende PTSD, hvis man har været udsat for exceptionelt truende eller katastrofeagtige belastninger under arbejdet.

PTSD og betingelserne for anerkendelse er nævnt i fortegnelsen over erhvervssygdomme under punkt F. 1.

Krav for at stille diagnosen PTSD

En person skal have været udsat for belastende begivenheder af exceptionelt truende eller katastrofeagtig karakter for at få stillet diagnosen PTSD. Det gælder, uanset om sygdommen kan anerkendes som en arbejdsskade eller ej.

Hvis diagnosen PTSD skal stilles, er der krav til:

- traumets karakter
- reaktion og symptomer
- hvornår symptomerne er opstået.

For at kunne stille PTSD skal du have været udsat for exceptionelt truende eller katastrofeagtige belastninger.

Du skal desuden have symptomer i form af:

- flashbacks, påtrængende erindringer, mareridt eller stærkt ubehag, når du bliver mindet om belastningerne og
- at du undgår alt, der minder om belastningerne og
- at du helt eller delvist fortrænger de belastende oplevelser, er psykisk overfølsom, har problemer med at sove og med koncentrationen eller er irriteret og vagtsom

Dine symptomer skal optræde senest inden for 6 måneder efter, du har været udsat for belastningerne, og sygdommen skal være fuldt ud til stede inden for få år. Efter en konkret vurdering kan diagnosen også stilles, hvis der ikke er symptomer indenfor 6 måneder, men sygdommen er fuldt tilstede inden for 1-2 år

og også hvis der er symptomer indenfor 6 måneder, men sygdommen først er fuldt ud tilstede indenfor 3-4 år.

De præcise diagnosekriterier for PTSD står i WHO's internationale sygdomsklassifikation nr. 10 (ICD-10). Det er de officielle diagnosekriterier i Danmark.

Du kan læse mere om anerkendelse PTSD i Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledning om erhvervs-sygdomme.

Fortegnelsen over erhvervssygdomme

Sygdomme bliver optaget på en fortegnelse over erhvervssygdomme, hvis det er kendt, at en bestemt arbejdsmæssig belastning medfører en stor risiko for at udvikle sygdommen. Hvis man har en sygdom, som står på fortegnelsen, og hvis man har været udsat for den bestemte belastning i tilstrækkeligt omfang, vil sygdommen blive anerkendt som en erhvervssygdom.

Selvom din sygdom ikke kan anerkendes efter betingelserne i fortegnelsen, kan der være mulighed for at få den anerkendt alligevel. Hvis vi mener, at der er en mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes, vil vi forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget.

Vores vurdering uden for fortegnelsen over erhvervssygdomme

Vi vurderer, at der ikke er mulighed for, at din sygdom vil kunne anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Vi lægger vægt på, at der ikke findes generelle lægelige undersøgelser, som beviser en sammenhæng mellem PTSD og depression og de belastninger, du har været udsat for på dit arbejde og udvikling af sygdommen så mange år senere.

Vi lægger også vægt på, at du ikke har dokumenteret, at du i forbindelse med dit ovenfor beskrevne arbejde har været udsat for en sådan særlig belastning, at den kan være årsag til udvikling af dine sygdomme så mange år senere.

Oplysningerne fremgår særligt af anmeldelsen, journal fra psykiatrien, psykiatrisk speciallægeerklæring af 21. maj 2013, speciallægeerklæring af 4. juli 2016, speciallægeerklæring af 10. april 2018 og din advokats bemærkninger den 25. april og 3. september 2018.

Om reglerne

Krav for at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget

Vi beder Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget, hvis vi skønner, at der er en mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes.

Krav for at anerkende sygdommen

Sygdommen vil kunne anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, hvis

1. der er generel lægelig viden om, at der er sammenhæng mellem de belastninger, et arbejde har medført, og udviklingen af en sygdom, eller
2. arbejdet har medført så særlige belastninger, at arbejdet er årsag til sygdommen

Generel lægelig viden betyder, at der skal være foretaget flere store lægelige undersøgelser af mange personer. Undersøgelserne skal vise, at en bestemt type arbejde ofte giver en bestemt sygdom.

Særlige belastninger betyder, at der skal være noget helt særligt ved dit arbejde, som har været så belastende, at det har medført sygdommen.

Det er et krav, at sygdommen udelukkende eller i overvejende grad skyldes arbejdets særlige art og ikke andre forhold.

Det er også et krav, at der ikke er lægefaglig tvivl om, at sygdommen skyldes arbejdet. Det er ikke nok, at en speciallæge har vurderet, at din sygdom skyldes dit arbejde.

Begrundelsen for afgørelsen om, at din sygdom ikke er omfattet af særloven

Diagnosen PTSD er en forudsætning for at være omfattet af denne lov. Vi vurderer, at du ikke har sent diagnosticeret PTSD.

Vi har lagt til grund, at du har fået stillet diagnosen PTSD i speciallægeerklæringen af 10. april 2018. Vi vurderer, at der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem de belastninger du har været udsat for under dine udsendelser i og udviklingen af din PTSD.

I forhold til særloven er kravet til dokumentationen for udviklingen af sygdommen lempet.

Det betyder imidlertid ikke, at kriterierne for anerkendelse er lempet. Der skal således også efter denne lov være en relevant belastning og tidsmæssig sammenhæng mellem belastningen og sygdommen.

Om reglerne

Efter særloven er det muligt for tidligere udsendte soldater med PTSD, at få erstatning og godtgørelse, når

1. sygdommen ikke kan anerkendes som erhvervssygdom efter lov om arbejdsskadesikring **og**
2. begrundelsen for, at sygdommen ikke kan anerkendes efter arbejdsskadeloven er, at der mangler dokumentation for tidsmæssig sammenhæng mellem belastningen og sygdomsdebut, **og**
3. en psykiatrisk speciallægeerklæring udstedt senere end 6 måneder efter belastningens ophør erklærer, at den undersøgte person lider af PTSD, der er opstået i tilknytning til og som følge af udsendelsen.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.

Ankestyrelsens lægekonsulent har vejledt om de lægelige spørgsmål i sagen.

Sag nr. 2, j.nr. 10017-85

Sagsfremstilling:

Da dagplejemor D følte den 14. maj 1984 under sit arbejde et smæld i ryggen, hvorefter hun fik smerter. Ifølge anmeldelsen indtraf tilfældet, da D løftede en barnevognskasse med et barn i op fra en bænk i haven.

Forsikringsselskabet spurgte D, om hun i forbindelse med det anmeldte tilfælde gled, faldt eller snublede, hvilket D besvarede med, at hun sank sammen med et voldsomt smæld i ryggen.

Selskabet fandt herefter ikke, at der var indtruffet et ulykkestilfælde eller hvad dermed kunne sidestilles, og at tilfældet derfor ikke berettigede D til ydelser efter arbejdsskadeforsikringsloven.

D klagede ved brev af 9. november 1984 til Sikringsstyrelsen over selskabets afvisning. På Sikringsstyrelsens forespørgsel oplyste D den 15. november 1984, at hun ved den anmeldte lejlighed den 14. maj 1984 var gledet lidt, hvorved hun fik drejet sig forkert.

Sikringsstyrelsen henførte den anmeldte skade under arbejdsskadeforsikringsloven.

Afgørelsen var indanket af forsikringsselskabet, som henviste til, at oplysningerne om, at D var gledet i forbindelse med skaden først var fremkommet som svar på Sikringsstyrelsens spørgeskema den 15. november 1984.

Lovgrundlag: Lov om sikring mod følger af arbejdsskade, lovebekendtgørelse nr. 390 af 20. maj 1992, § 9

Afgørelse:

Ved bedømmelse af, om tilfældet kan henføres under arbejdsskadeforsikringsloven, finder Ankestyrelsen, at der må lægges mest vægt på de oplysninger om hændelsesforløbet, som fremgår af den skriftlige anmeldelse den 13. juli 1984, D's svar af 12. september på forsikringsselskabets spørgeskema og hendes brev af 9. november 1984 til Sikringsstyrelsen.

Det fremgår ikke af ovennævnte skrivelser, at D skulle have været udsat for et ulykkestilfælde, eller hvad dermed kan ligestilles i forbindelse med rygsmerternes opståen.

Tilfældet kan derfor ikke anerkendes som en arbejdsskade i arbejdsskadeforsikringslovens forstand, hvorfor der heller ikke kan udbetales D ydelser efter arbejdsskadeforsikringsloven i forbindelse med rygsmerternes opståen den 14. maj 1984.

Ankestyrelsen ændrer således Sikringsstyrelsens afgørelse.

D anlagde sag mod Ankestyrelsen ved Østre Landsret.

Under domsforhandlingen tilkendegav landsretten efter votering, at sagsøgeren ikke havde løftet bevisbyrden for, at den ryglidelse, hun havde pådraget sig var en arbejdsskade i arbejdsskadeforsikringslovens

forstand. Retten lagde herved vægt på, at sagsøgeren efterfølgende havde uddybet og ændret sin forklaring vedrørende årsagen til skadens opståen. Landsretten henstillede derfor til sagsøgeren, at hun hævede sagen.

Sagsøgeren hævede herefter sagen, som ved et efterfølgende retsmøde blev hævet som forligt.